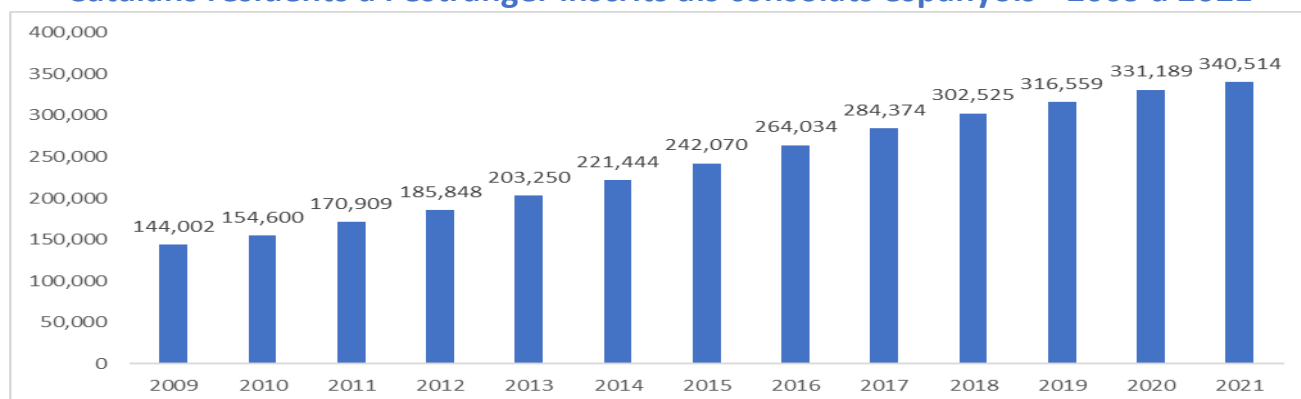

**La població catalana resident a l'exterior,
enregistrada als consolats, augmenta un 2,8% en un any i arriba
a 340.514 persones a 1er de gener de 2021,
de les quals 256.844 amb dret de vot des de l'exterior.
Escenari incert pel que fa a la tendència migratòria a Catalunya**

El 18 de març, l'INE (Instituto Nacional de Estadística), ha publicat les dades del '**Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero**' (PERE) tancades a dia **1er de gener de 2021**. Aquestes dades de l'INE s'elaboren sobre la base dels registres consulars i inclouen la població inscrita per votar [els que formen part del CERA (Cens Electoral de Residents Absents)] i els menors de 18 anys.

Segons les dades de l'INE, **un total de 340.514 catalans estan inscrits als consolats espanyols d'arreu del món** (un augment de 9.325 en un any, el 2,8%) mentre que la xifra d'espanyols inscrits s'eleva a **2.654.723** (un augment de 36.131 residents exteriors en un any, el 1,4%). Aquestes xifres no inclouen les persones que han adoptat la nacionalitat del país d'acollida (de les quals no es difonen dades oficials) ni les segones o terceres generacions catalanes que han adoptat, normalment, la nacionalitat del país d'acollida.

Catalans residents a l'estranger inscrits als consolats espanyols - 2009 a 2021

Font: PERE (Padrón des Españoles Residentes en el Extranjero) - INE.

L'any 2020 s'ha caracteritzat per **una mobilitat més reduïda del que seria normal** ateses les excepcionals circumstàncies de pandèmia arreu del món que no han facilitat els moviments ni de sortida ni de retorn. **Una part de les noves inscripcions consulars a 2020 són de persones nascudes al país on estan inscrites.**

Dels 340.514 inscrits catalans als consolats **107.520 (31,6%) han nascut a una de les quatre províncies catalanes, 19.907 (5,8%) en una altra província i 212.669 (62,4%) han nascut a l'estranger.**

L'augment de 9.325 persones en un any (el +2,8%), entre 2020 i 2021, és molt inferior al de l'any anterior en que l'augment va ser del 4,6%, i confirma les estimacions de la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC) respecte de l'augment constant i persistent al llarg dels anys de l'emigració catalana cap a l'estranger, en particular des del començament de la crisi econòmica a 2008 i inclús en un any amb fortes restriccions de mobilitat com ha estat l'any 2020.

Convé tenir en compte que l'augment de residents catalans és general a gairebé totes les demarcacions consulars de tots els països. **A l'excepció d'alguns països del Con Sud d'Amèrica on baixa molt lleugerament el nombre d'inscrits per primera vegada en molts anys i amb el cas significatiu de Veneçuela on la població catalana ha disminuït** de prop de 4.000 persones des de 2015 en línia amb l'intens moviment migratori que coneix aquest país.

Distribució per sexes i edats

D'aquests 331.189 catalans inscrits al PERE a 1er de gener de 2020, els únics pels que una anàlisi de dades estadístiques resulta possible, **172.716 (50,7%) són homes i 167.798 (49,3%) són dones.**

Per edats: 73.963 (el 21,7%) són menors de 16 anys, 217.267 (63,8%) tenen entre 16 i 64 anys i 49.284 (14,5%) tenen més de 64 anys.

El grup dels menors de 16 anys ha passat del 16,0% de 2009 al 21,7% a 2019 el que sembla indicar que la instal·lació fora de Catalunya afecta, cada cop més, famílies senceres.

L'evolució en els 12 darrers anys

Les xifres de 2021 representen **un augment de 196.472 en el número d'inscrits catalans als consolats entre 2009 i 2021** quan s'inicia el moviment migratori degut a la crisi i es consoliden moltes situacions familiars que passen d'emigració temporal o de residència no enregistrada al consolat a emigració permanent de llarga durada.

D'aquests **152.899, segons les dades de l'Estadística de Migraciones de l'INE, serien persones amb nacionalitat espanyola (i veïnatge administratiu a Catalunya) que han fet un canvi de domicili de l'Estat espanyol cap a l'estranger.** Aquesta estadística mesura de manera específica a partir de les variacions que enregistra la base de dades del Padró Municipal el moviment de persones que resideixen habitualment a l'Estat espanyol i canvien el domicili cap a l'exterior o cap a una altra regió de l'estat.

El total de persones, amb nacionalitat espanyola o qualsevol altra, que han deixat Catalunya en el mateix període seria de **1.176.232.** Cal tenir en compte que una part majoritària de l'emigració cap a Amèrica Llatina que es va produir durant aquest període estava constituïda per població vinculada a la recent immigració arribada a Catalunya i a la resta de l'Estat que decideix retornar als seus països d'origen o empren un nou projecte migratori cap a d'altres països de destí. Segons les dades de la EVR (Estadística de Variacions Residencials, antecessora de la Estadística de Migracions) **poc**

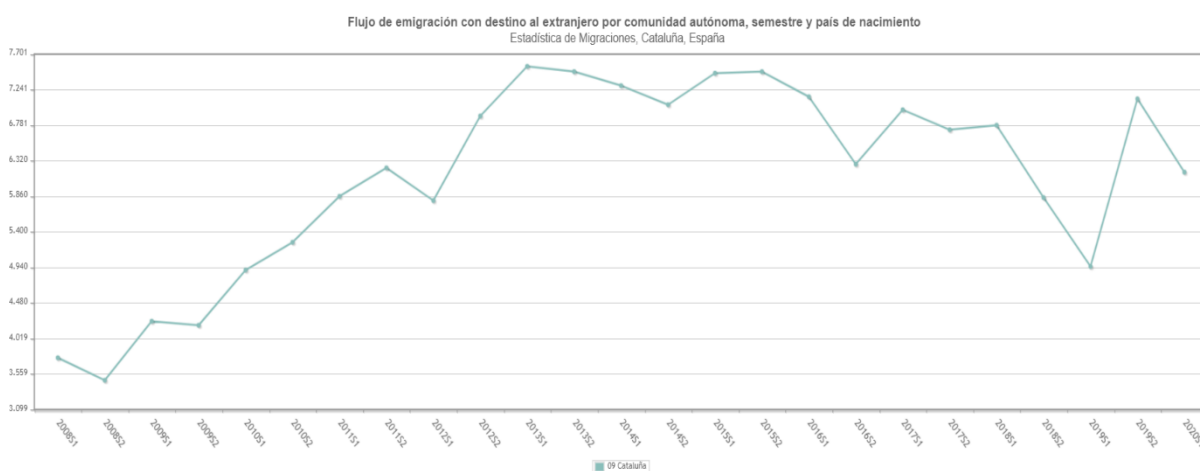
més del 10% de les sortides registrades entre 2006 y 2017 van ser doncs protagonitzades per població catalana autòctona o nativa (nascuda a Espanya i amb nacionalitat espanyola). Malgrat tot, és evident que l'emigració de catalans amb nacionalitat espanyola (que també inclou la de les segones generacions d'immigrants, no distingible estadísticament a través de l'EVR), mostra una clara progressió **ascendent fins el 2015, moment en que el creixement migratori s'interromp per deixar pas a una disminució de les sortides durant els últims anys.**

Europa passa a ser el primer destí de l'emigració catalana des de fa alguns anys i segons les dades del PERE i l'EM des que va començar a notar-se a Espanya els efectes de la crisi financera de 2008-2009, tots els països europeus van veure reforçat el seu predomini com a destí principal de la sortida de catalans i espanyols amb el 56% del total de l'emigració amb nacionalitat espanyola, és a dir més del doble dels que es van dirigir a Amèrica Llatina malgrat els estímuls per atreure emigració espanyola qualificada que van posar en marxa molts governs americans en aquells anys. **A 2015 amb una certa recuperació dels indicadors macroeconòmics espanyols encara es va accentuar més el predomini europeu, però mentre el corrent d'emigració a Amèrica Llatina comença a baixar a 2015, a Europa ho fa a 2016.**

Saldo migratori a Catalunya

Les xifres 2020 estan influïdes per les circumstàncies actuals, crisi mundial per la COVID-19, però ateses les fortes restriccions de mobilitat arreu i les incerteses econòmiques a la majoria de països, només l'any vinent sabrem si la situació econòmica post-crisi influeix en un augment del volum de sortides i/o en un augment dels retorns. El que és evident és que la tendència continuada d'aquests darrers anys cap a un augment de les sortides tant des de Catalunya com de l'Estat espanyol no podem preveure, per ara, si continuarà essent la tendència dominant.

Les dades provisionals de la *Estadística de Migraciones* publicada per l'INE el passat 28 de gener relatives al primer semestre de 2020 indicarien que la sortida d'espanyols cap a l'exterior torna a créixer. Aquesta estadística mesura de manera específica a partir de les variacions que enregistra la base de dades del Padró Municipal el moviment de persones que resideixen habitualment a l'Estat espanyol i canvien el domicili cap a l'exterior o cap a una altra regió de l'estat.

L'any 2019 el nombre d'inscrits catalans a consolat que reflecteix el PERE va augmentar en 14.590 persones de les que, segons l'*Estadística de Migraciones*, 12.072 (83%) ho serien per canvi de domicili de l'Estat espanyol cap a l'estranger. En aquest període, 40.898 espanyols van prendre el

camí de l'emigració mentre que únicament 23.906 van retornar cap a l'Estat espanyol, el que fa un saldo negatiu de -16.992 persones. **Per trobar una xifra similar cal remuntar-se al primer semestre de 2016** en que el saldo migratori d'espanyols també va ser negatiu en unes 20.000 persones.

En el cas de Catalunya van ser 6.127 **persones les que van canviar el seu domicili cap a l'estranger al primer semestre de 2020** amb únicament 4.462 retorns. El saldo negatiu seria de -1.665 persones.

No es tracta d'una bona notícia atès que significa **retornar a xifres d'emigració similars a les de la crisi econòmica de 2008** i que trenca la tendència a la reducció en la sortida cap a l'estranger de persones empadronades a Catalunya, amb nacionalitat espanyola, iniciada en el segon semestre de 2016.

Com es pot observar a la gràfica (extreta de la base de dades de l'INE) la sortida semestral de catalans cap a l'exterior assoleix un valor màxim el primer semestre de 2016 amb 7.148 i inicia després un descens continuat fins el segon semestre de 2019 (7.121 sortides) i ara amb 6.127 sortides al primer semestre de 2020. Tot això sense que encara sigui possible mesurar quin impacte migratori tindrà la crisi COVID-19 ateses les incerteses sobre l'evolució del mercat de treball a Catalunya i a l'Estat espanyol i quina serà la situació de les 750.000 persones en EERTO.

Distribució per continents i països

La majoria dels catalans enregistrats als consolats es troben a **Europa, el que suposa un canvi de tendència, atès que fa tres anys era a Amèrica on es concentrava el gruix de l'emigració catalana. La xifra d'inscrits a Europa (170.711) és, a més, probablement molt inferior a la real**, atès que el lliure moviment de persones a l'espai de la Unió Europea fa que moltes persones no arribin a inscriure's mai als consolats espanyols o ho fan, a vegades, amb anys de retard.

Els països amb més inscrits són: França (48.057), Alemanya (28.140), Regne Unit (26.759), Suïssa (16.751), Andorra (15.907), Bèlgica (11.985), Països Baixos (5.588), Itàlia (5.532), Suècia (2.066), Irlanda (1.565), Dinamarca (1.345), Noruega (1.217) Portugal (1.165), Àustria (1.227) i Luxemburg (855). Hi ha presència catalana a tots els països europeus sense excepció. Hi destaquen els creixements absoluts a 2021 al Regne Unit, França, Alemanya, Bèlgica i Noruega.

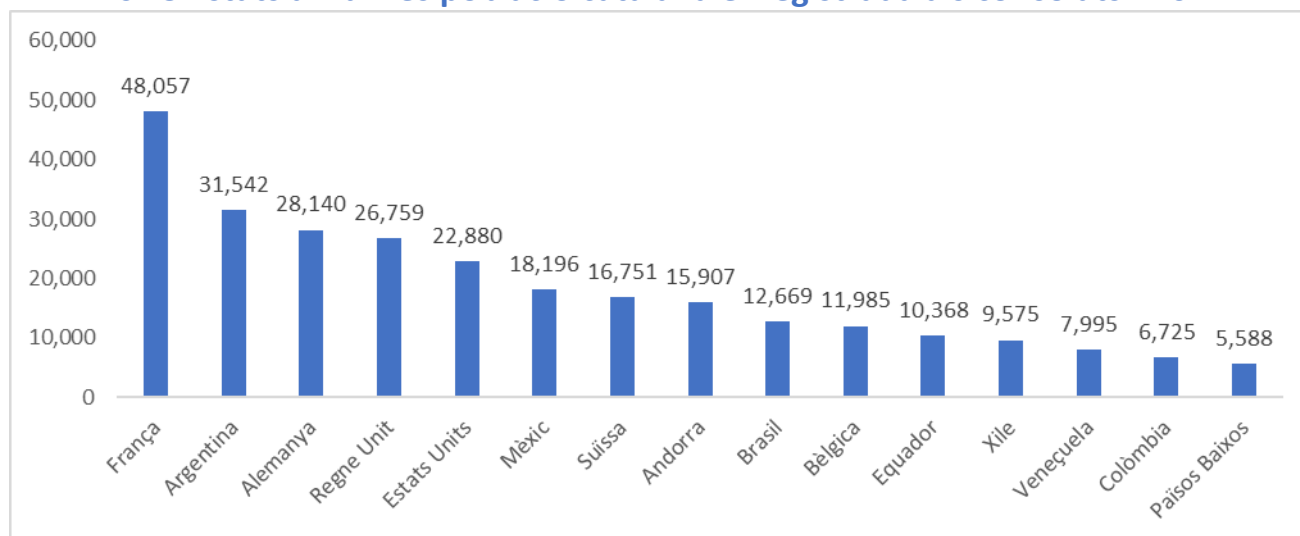
La xifra d'inscrits al continent americà (un total de 151.120) augmenta molt lleugerament. Els inscrits estan repartits a Argentina (31.542), Estats Units (22.880), Mèxic (18.196), Brasil (12.669), Equador (10.368), Xile (9.575), Veneçuela (7.995), Colòmbia (6.725), Perú (5.420), Uruguai (4.110), República Dominicana (4.008), Bolívia (3.567), Cuba (2.907), Canadà (2.886), Costa Rica (2.075), Panamà (1.691), Paraguai (1.477) i Guatemala (1.352).

Hi ha presència catalana a tots els països americans sense excepció. No hi ha augments forts i a 2021 es detecta un cert moviment de retorn i de molt lleugera baixa en el nombre d'inscrits que podria ser producte de la pandèmia i del deteriorament de la situació laboral, si bé molts joves llatinoamericans de segona generació nascuts a Catalunya i amb doble nacionalitat, retornen al país dels seus pares i no s'inscriuen als consolats espanyols al tenir la doble nacionalitat. Hi ha un lleuger descens d'inscrits a **Equador, Perú, Bolívia, Costa Rica, Panamà, Paraguai i Xile**. Menció a part és el cas de **Veneçuela** que experimenta una clara davallada en el nombre de residents catalans i espanyols, des d'anys, com detallat abans, tot i que s'ha frenat a 2021.

A més, un total de 9.897 catalans estan inscrits a consolats d'Àsia (dels quals 1.110 a Israel, 1.070 a Emirats Àrabs Units, 1.065 a Xina, 810 a Filipines i 716 al Japó) el que suposa una progressió significativa arreu (excepte Xina).

Finalment hi han 5.229 inscrits a Àfrica (dels quals 1.365 al Marroc, 716 a Senegal, 309 a Guinea Equatorial i 260 a Sudàfrica) i 3.557 a Oceania (dels quals 3.185 a Austràlia i 370 a Nova Zelanda). Tots dos continents en significatiu progrés en el nombre de catalans inscrits a consolats.

Els 15 Estats amb més població catalana enregistrada als consolats - 2021

Font: PERE (Padrón des Españoles Residentes en el Extranjero) - INE.

Xifres totals de residents fora de Catalunya

A aquests 340.514 catalans enregistrats oficialment cal afegir també els que **no estan inscrits als consolats** (que representen segons dades disponibles per alguns països europeus una mitjana del 15% sobre inscrits). **Això elevaria el total estimat de catalans residents a l'exterior a unes 391.000 persones.**

No hi ha xifres precises per a estimar les persones que han adoptat la nacionalitat del seu país d'acollida ni tampoc quantes persones formen les **segones i terceres generacions** que tenen la nacionalitat del país de residència i que són, a molts països, les que conserven vives i actives moltes de les entitats catalanes de l'exterior.

Si, a més a més, es tenen **també en compte els catalans residents a d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol** que mantenen un vincle amb la comunitat d'origen (pels que una estimació només potser aproximada partint, això sí, de la dada oficial de l'INE de **417.651 nascuts a Catalunya i residents a la resta d'Espanya a 1er de gener de 2019**), tot això elevaria la xifra estimada i aproximada de catalans residents a l'exterior a un mínim d'un **818.000 persones.**

La població del conjunt de l'Estat resident a l'exterior. Els casos del País Valencià i les Illes

La població del conjunt de l'Estat inscrita als consolats augmenta fins a 2.654.723. Són 36.181 persones més (+1,4%) i apunta també un descens respecte de l'any anterior (+2,9%). En tots els casos, afortunadament estem encara molt lluny de les xifres d'emigració del període 1940/1960.

L'augment de residents catalans a l'exterior (+2,8%) és el doble de la mitjana estatal (+1,4%).

Dins les comunitats autònomes espanyoles, **Catalunya se situa com la tercera (fa cinc anys era la quarta) en número de residents a l'exterior** per darrera de Galícia (523.856) i Madrid (427.088) i per davant d'Andalusia (304.970), Castella i Lleó (180.927), Canàries (173.699), País Valencià (150.210), Astúries (136.484) i Euskadi (96.356).

Molts residents a l'exterior procedents del País Valencià i a les Illes formen part d'entitats catalanes de l'exterior i creiem doncs pertinent analitzar succintament les xifres de població exterior d'aquestes comunitats.

En el cas del País Valencià són 150.210 els inscrits als consolats espanyols d'arreu del món a 1er de gener de 2021. Un augment de 3.451 inscrits (+3,6%) respecte dels 146.759 inscrits a 1er de gener de 2020. L'augment és inferior a l'enregistrat l'any anterior (+4,9%) però és indicatiu d'una tendència molt sostinguda, més que a Catalunya, en el creixement la població valenciana resident a l'exterior. Les xifres de 2021 representen **un augment de 81.183 en el número d'inscrits valencians als consolats entre 2009 i 2021** quan s'inicia el moviment migratori degut a la crisi.

La **distribució de la població valenciana a l'exterior** per països mostra que els que tenen un major nombre de residents a Europa són: França (32.155), Alemanya (14.039), Regne Unit (13.895), Bèlgica (4.314), Països Baixos (2.521) i Itàlia (2.359). A Amèrica són: Argentina (15.779), Estats Units (8.928), Equador (5.585), Brasil (4.052), Mèxic (4.245), Colòmbia (4.409) i Veneçuela (3.510).

El nombre valencians inscrits al CERA (Cens Electoral de Residents Absents) amb **dret de vot a l'exterior** a 1er de febrer de 2021 és de **116.835**.

En el cas de les Illes són 39.485 els inscrits als consolats espanyols d'arreu del món a 1er de gener de 2021. Un augment de 1.036 inscrits (+2,7%) respecte dels 38.449 inscrits a 1er de gener de 2020. També un augment inferior a l'enregistrat l'any anterior (5,7%) però que també és indicatiu d'una tendència sostinguda en el creixement la població de les Illes resident a l'exterior. Les xifres de 2021 representen **un augment de 25.669 en el número d'inscrits de les Illes als consolats entre 2009 i 2021** quan s'inicia el moviment migratori degut a la crisi.

La **distribució de la població de les Illes a l'exterior** per països mostra que els que tenen un major nombre de residents a Europa són: França (3.504), Regne Unit (2.964), Alemanya (2.660), Bèlgica (2.435) i Suïssa (1.058). A Amèrica són: Argentina (8.616), Estats Units (2.615), Cuba (1.780), Equador (1.447), Uruguai (1.301), Xile (1.149) i República Dominicana (1.035).

El nombre de persones les Illes inscrits al CERA (Cens Electoral de Residents Absents) amb **dret de vot a l'exterior** a 1er de febrer de 2021 és de **29.838**.

Les dificultats per a tenir bones estadístiques sobre la població exterior

El '**Padrón de Españoles Residentes en el Extranjero**' (PERE) és un registre administratiu on consten les persones que tenen la nacionalitat espanyola, sigui o no aquesta la seva única nacionalitat, viuen habitualment a l'estranger i el seu municipi d'inscripció és a Catalunya. Aquestes persones, registrades a les oficines consulars, només es consideren veïnes del municipi català a efectes electorals: en cap cas formen part de la població oficial del municipi. El PERE es constitueix sobre la base de les dades del Registre de Matrícula de cada Oficina Consular o Secció Consular de les Missions Diplomàtiques espanyoles que trameten al Instituto Nacional de Estadística (INE) la informació per l'elaboració i manteniment d'un fitxer central d'espanyols residents a l'estranger.

Malauradament **la inscripció consular no és obligatòria a Espanya** i, en un context de forta precarietat laboral per part de moltes de les persones que emigren, són molts els que no fan la inscripció consular. Només la fan molts mesos (o anys) després de la seva emigració, un cop han estabilitzat la seva situació, i alguns no arriben a fer-la mai. Les dificultats per a exercir el dret de vot a l'exterior amb el pervers i antidemocràtic sistema del 'voto rogado' tampoc és cap incentiu per a la inscripció consular.

El contrast entre les dades de l'INE i les fonts nacionals que recullen les dades d'arribada d'espanyols (no hi ha desagregació per comunitats autònomes) és prou significatiu. El cas més paradigmàtic és el **del Regne Unit** on l'entitat que registra la xifra de persones que han obtingut el National Insurance Number (NIN), imprescindible per a tenir drets sanitaris i per treballar és tres vegades superior a les dades de l'INE: 12.141 noves inscripcions al PERE a 2017 mentre que van ser 35.514 les inscripcions d'espanyols enregistrades al NIN. En el cas d'**Alemanya** l'oficina estadística DESTASIS recull 14.450 altes d'espanyols mentre l'INE en recull 6.655.

Malgrat que, sense cap dubte, **el PERE sots-avalua el nombre total de residents catalans o espanyols a l'estranger (sobre tot a Europa)** és, a falta d'altra font, el millor instrument estadístic a la nostra disposició.

Els residents catalans a l'exterior i el dret de vot

El PERE inclou tots els residents catalans o espanyols a l'exterior de totes les edats. **Els majors de 18 anys inscrits al PERE passen a formar part automàticament del CERA (Cens Electoral de Residents Absents).**

La Oficina del Censo Electoral ha publicat les dades del Cens Electoral de Residents Absents (CERA) **a 1er de febrer de 2021 i el nombre d'inscrits catalans, majors de 18 anys i amb dret de vot, se situa en 256.844.** Això representa un augment de 8.160 electors entre febrer de 2020 i febrer de 2021.

El CERA és el cens que permet als catalans de l'exterior poder votar en els diversos processos electorals en que tenen dret a fer-ho (eleccions generals, eleccions al Parlament de Catalunya, eleccions al Parlament Europeu i referèndums convocats per l'Estat). Les condicions de vot, tal i com va quedar de manifest en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés de Diputats espanyol, són desastroses atesa la **baixa qualitat democràtica de la LOREG (Llei orgànica de règim electoral general) amb el pervers sistema del 'voto rogado'** que va fer que únicament el 4,2% dels inscrits catalans podessin votar en les eleccions del 14 de febrer de 2021.

El procés de reforma de la LOREG i a l'abolició dels articles 75 que instaura el 'voto rogado' i 42 que redueix els terminis de 54 a 47 dies en cas de repetició electoral, **al que s'han compromès tots els**

partits al Congrés de Diputats i al Senat, s'ha iniciat al Congrés dels Diputats i esperem culminarà aquest mateix any amb la derogació d'aquest pervers sistema.

Tot i aquestes dificultats, és important que tots els catalans de l'exterior que vulguin votar en els processos electorals o consultius que puguin celebrar-se properament **es donin d'alta, quan abans millor, en el Registre de Matrícula Consular en el seu consolat o Ambaixada per tal de ser donats d'alta al CERA i poder votar en tots els futurs, i decisius, processos electorals.**

[El Registre de Catalans i Catalanes Residents a l'Estranger](#)

L'any 2014 el Govern català va crear el '**Registre de Catalans i Catalanes Residents a l'Estranger**'. Això es va fer atesa la negativa de l'Estat de transferir a les comunitats autònomes les dades personals dels censats al PERE i la necessitat de millorar el coneixement de la població exterior per endegar polítiques de suport apropiades. En anys anteriors altres comunitats (Andalusia, Galícia) i ara Astúries i Aragó, van intentar o volen intentar la creació de registres similars que van ser un fracàs. En el cas català també hi ha hagut un fracàs d'inscripció atesa l'absència de campanya institucional per a fer-lo conèixer. El registre podria ser una eina útil per un millor coneixement estadístic dels catalans de l'exterior si bé no podrà, en cap cas, substituir al PERE. Al mateix temps, pot tenir utilitat en el marc del que disposa la Llei de Consultes No Referendàries de 2014 (pendent de sentència al Tribunal Constitucional) per a facilitar la participació electoral dels catalans de l'exterior en processos participatius. **Instem a tots els catalans i catalanes de l'exterior a donar-s'hi d'alta.**

Des de la FIEC continuarem fent l'esforç de mantenir les comunitats catalanes de l'exterior i l'opinió pública catalana informades, sobre la base de les dades oficials publicades per l'INE, sobre la realitat demogràfica i migratòria dels catalans a l'exterior.

Pensem que el nivell d'atenció que rep aquesta situació objectiva de descapitalització intel·lectual i laboral que pateix Catalunya per part del Govern de Catalunya i per part de la majoria de forces polítiques, sindicals i socials és encara insuficient i les incerteses sobre el futur laboral de molts catalans, on l'opció migratòria pot tornar a ser l'única opció, mereixen, sens dubte, una atenció particular.

Som Catalunya Exterior, també som Catalunya !!!

Secretaria de la Federació Internacional d'Entitats Catalanes

Web: www.fiecweb.cat

Mail: fiec@fiecweb.cat

Facebook: <https://ja.cat/Q1PdH>

Twitter: [@FIEC1](https://twitter.com/FIEC1)

Instagram: [fiec_cat](https://www.instagram.com/fiec_cat)

Telèfon: 0034 93 4123294